

REALITZACIÓ DE LA RECOLLIDA D'OLI VEGETAL USAT

Fraccions a les quals incideix l'actuació

L'actuació té incidència en *altres fraccions: oli*.

Categoria a la qual incideix l'actuació

L'actuació té incidència sobre la *recollida selectiva*.

Tipus d'actuació

L'actuació és d'*optimització i eficiència del servei de recollida*.

Justificació

L'oli vegetal usat és un residu que es genera de manera habitual a les cuines i que per tant s'ha de gestionar correctament. La pràctica indeguda d'abocar aquest residu per l'aigüera o pel clavegueram fa que, ateses les seves propietats físiques i químiques, generi embussos al sistema de clavegueram per l'acumulació de greixos, provoqui l'aparició de males olors i augmenti els costos de depuració de l'aigua. A més, una gestió inadequada d'aquest residu pot contaminar recursos natural com les aigües subterrànies o els sòls.

La recollida selectiva d'oli vegetal usat garanteix una correcta gestió d'aquest residu, reduint els casos de contaminació ambiental, permetent el seu reciclatge i l'obtenció de biodièsel o altres subproductes a partir del mateix.

És necessari que els ens locals i supramunicipals impulsin un sistema de recollida selectiva per l'oli vegetal usat, amb l'objectiu que aquest es pugui reciclar i valoritzar. En aquest sentit, els principals models actuals de recollida selectiva d'oli vegetal usat són els següents:

- Així mateix, com a complement a l'anterior sistema, existeix la possibilitat d'ubicar aquesta tipologia de contenidors en recintes tancats, habitualment mercats, casals, poliesportius, etc.

Figura 1. Exemples de model de contenidors específics per a la recollida d'oli vegetal usat a la via pública a Sant Quirze del Vallès (esquerra), Parets del Vallès (centre) i Castellar del Vallès (dreta). Font: Ajuntament de Sant Quirze del Vallès, Ajuntament de Parets del Vallès i Ajuntament de Castellar del Vallès, 2021.

- **Punts de retorn d'envasos estandarditzats:** distribució d'un envàs estandarditzat net i buit entre la ciutadania amb la finalitat de facilitar la recollida d'oli usat. Una vegada l'envàs és ple, l'usuari l'ha de dipositar en algun dels punts habilitats, on se li retorna un nou recipient net i buit. Aquests punts de recollida són majoritàriament equipaments concorreguts com, per exemple, centres educatius, centres cívics, casals, botigues o deixalleries.

Figura 2. Envàs estandarditzat (superior esquerra) i exemples de punts de retorn d'envasos a l'Escola Pública Font-rubí de Guardiola de Font-rubí (superior dreta), a La Vila de la Universitat Autònoma de Barcelona (inferior esquerra) i a un establiment comercial a Sant Pere de Ribes. Font: Ajuntament de Sant Quirze del Vallès, Ajuntament de Parets del Vallès, Vila Universitària UAB i Ajuntament de Castellar del Vallès, 2021.

- **Recollida porta a porta:** habilitació del servei de forma específica o bé, en aquells municipis que disposin del model de recollida porta a porta de residus domiciliars, la possibilitat d'aportar oli vegetal usat segons el calendari establert. En el darrer cas, es pot establir sinèrgies i aprofitar el transport d'una altra recollida per efectuar la retirada/buidatge dels envasos plens d'oli vegetal usat. En aquest sentit, l'usuari facilita l'envàs estandarditzat o propi ple, segons les condicions de lliurament establertes per l'ens local. Aquest envàs se li retorna, buit, en el cas de ser un envàs estandarditzat reutilitzable, i és l'usuari l'encarregat d'efectuar la seva neteja per a la posterior reutilització.

Figura 3. Recollida porta a porta de l'oli vegetal usat a Vilablareix (esquerra) i al Pallars Jussà (dreta). Font: Ajuntament de Vilablareix i <https://www.segre.com/>, 2019.

Així mateix, segons la casuística del municipi i dels generadors d'aquest residu, existeix la possibilitat d'adoptar un model de recollida mixt, on es combini més d'un sistema de

recollida d'oli vegetal usat. Això no obstant, independentment del model de recollida que s'implanti, el servei s'ha de complementar mitjançant la recollida a les deixalleries fixa, mòbils i minideixalleries.

A continuació es resumeixen els principals punts forts, febles i altres aspectes a tenir en funció del model de recollida que s'adopti

Model de recollida d'oli vegetal usat	Punts forts	Punts febles	Consideracions
Contenidors situats a la via pública 	- Fàcil accés i a qualsevol hora per part de l'usuari. - Despeses de gestió i manteniment reduïdes.	- Requereix l'ocupació permanent de la via pública (excepte si s'instal·len en recintes tancats). - Risc d'incidències (vessaments) i de vandalisme (excepte si s'instal·len en recintes tancats). - Gestió de residus indesitjats (els propis envasos i impropis).	- El volum d'oli recollit varia en funció de la ubicació geogràfica del contenidor. - Requereix de neteja i manteniment dels contenidors. - Cal valorar el risc de furt, atès que és un residu amb cert valor afegit (excepte si s'instal·len en recintes tancats). - Els envasos lleugers bruts es gestionen dins del circuit d'Ecoembes.
Punt de retorn d'envasos estandarditzats 	- Sistema on l'usuari realitza l'intercanvi de l'envàs estandarditzat. - Es faciliten els mitjans per a la recollida d'oli vegetal usat. - Evita furts del producte.	- Requereix la implicació del personal de l'entitat on s'ubiqui el contenidor. - En funció d'on s'ubiqui el punt d'aportació, es limita l'accés als usuaris que freqüentin el centre. - Cal fer una inversió inicial en els envasos estandarditzats.	- El gestor ha de tenir en compte el procés de neteja dels recipients.
Recollida porta a porta 	- No ocupa espai a la via pública. - Pot resultar còmode per a l'usuari, atès que no ha de carregar amb el residu. - Apropament del punt de recollida al domicili de l'usuari.	- Aportació limitada els dies i horaris establerts. - Cost elevat de recollida.	- Després de buidar l'envàs, s'ha de garantir la seva retirada de la porta de la llar per part de l'usuari, especialment davant d'inclemències meteorològiques.

Taula 1. Principals aspectes dels models de recollida selectiva d'oli vegetal usat. Font: Institut Cerdà a partir de l'Estudi de Generació de Residu d'Oli Vegetal a Catalunya i Establiment d'Objectius de Recollida Selectiva, 2019.

Per altra banda, si el municipi disposa d'un sistema de bonificacions de la taxa de recollida de residus sòlids urbans, tractament i eliminació associat a l'ús de la deixalleria, aquest es pot fer extensiu a l'aportació d'oli vegetal usat amb l'objectiu d'incentivar les bones pràctiques en matèria de gestió de residus entre la ciutadania.

Adicionalment, es recomana realitzar una campanya de promoció de la recollida selectiva de l'oli usat, així com tallers i xerrades, algunes de les quals es poden fer a les escoles. En el marc de la campanya es poden editar materials impresos (fulletons, tríptics, cartells, OPIS, etc.) i entregar objectes per facilitar la separació d'aquest residu, com per exemple la distribució d'embuts o l'envàs estandarditzat.

Figura 4. Tríptic informatiu sobre la recollida d'oli domèstic usat editat per l'Ajuntament de Cabrera de Mar, l'Ajuntament de Cabrils i l'Ajuntament de Vilassar de Mar. Font: Ajuntament de Cabrera de Mar, Ajuntament de Cabrils i Ajuntament de Vilassar de Mar, 2017.

Zona d'implementació recomanada

L'actuació es pot desenvolupar en qualsevol tipus de municipi en funció del model o models a implantar.

Els mitjans necessaris per a la implementació d'aquesta actuació són:

- En cas que s'opti per la instal·lació de contenidors a la via pública per a la recollida d'oli vegetal usat, són necessaris els propis contenidors, els quals solen ser metàl·lics per evitar la seva ignició i reforçats per impedir qualsevol vessament fortuït. També cal habilitar un servei de recollida dels contenidors, la freqüència de buidat dels quals dependrà del grau d'ompliment dels mateixos. En aquest sentit, la recollida dels contenidors d'oli usat es pot realitzar contractant a una entitat del tercer sector.
- En cas que s'opti per a la recollida porta a porta, habilitar un servei de recollida o buidatge d'envasos propis o estandarditzats, en funció del model que s'adopti, establint un dia i horari concrets per efectuar l'entrega del residu.
- En cas d'implantar el model d'intercanvi d'envasos estandarditzats, l'adquisició dels envasos per a l'entrega de l'oli vegetal usat i la cooperació dels equipaments o establiments on es realitza l'intercanvi.
- Els mitjans necessaris per al desenvolupament de la campanya de promoció de la recollida selectiva d'oli usat són variables en funció de com es defineixi, però s'ha de preveure l'edició de fulletons, tríptics, cartells, OPIS, etc., així com educadors ambientals per a la realització dels tallers i xerrades.
- Cerca d'un gestor de residus autoritzat.

La recollida de l'oli vegetal usat té múltiples beneficis a nivell ambiental i econòmic: reducció dels costos de depuració de les aigües residuals degut a l'absència d'oli, reducció de la necessitat d'actuacions de manteniment per obstrucció del clavegueram, prevenció de la proliferació de microorganismes associats a plagues urbanes, disminució dels casos de contaminació de sòls i/o aigües subterrànies, obtenció de subproductes emprats en el sector industrial, etc.

Amenaces

Costos

Tanmateix, els costos podran variar en funció del municipi i de les campanyes de sensibilització que es realitzin.

Fonts de finançament

La promoció de la recollida d'oli vegetal usat s'hauria de finançar a través de fonts propis de l'Ajuntament.

Indicador de seguiment

- Evolució de la quantitat d'oli vegetal usat recollit (unitats: litres/hab/any).

Municipis on s'ha implementat l'actuació

Aquesta actuació s'ha implementat en molts municipis catalans:

- Contenedor per a la recollida específica: per exemple a Tarragona (131.094 habitants; Tarragonès), Reus (103.615 habitants; Baix Camp), El Prat de Llobregat (63.457 habitants; Baix Llobregat), Cabrils (7.287 habitants; Maresme), entre molts altres.
- Punts de retorn d'envasos estandarditzats: per exemple a Rubí (78.591 habitants; Vallès Occidental), Vilafranca del Penedès (40.154 habitants; Alt Penedès), Santa Eulàlia de Ronçana (7.426 habitants; Vallès Oriental), Sant Boi de Llobregat (84.500 habitants; Baix Llobregat), Sant Cugat del Vallès (88.921 habitants; Vallès Occidental), entre molts altres.
- Recollida porta a porta: per exemple a Tremp (5.911 habitants; Pallars Jussà), La Pobla de Segur (3.043 habitants; Pallars Jussà), Vilablareix (3.063 habitants; Gironès), Ullastrell (2.089 habitants; Vallès Occidental), entre molts altres.

Bibliografia d'interès

- Aceites usados de cocina. Problemática ambiental, incidencias en redes de saneamiento y coste del tratamiento en depuradoras. Consorcio de Aguas Bilbao Bizkaia.

